

HALK ŞAİRLERİNİN DİLİNDE COVID 19 (KORONA VİRÜS)

COVID 19 (CORONA VIRUS) IN THE MOUTH OF FOLK POETS

COVID 19 (КОРОНА ВИРУС) В ТИХОТВОРЕНИЯХ НАРОДНЫХ ПОЭТОВ

Erdoğan ALTINKAYNAK*

ÖZ

2020 yılı başından itibaren dünyayı kaplayan ve Covid 19 adıyla bilinen bulaşıcı ve ölümcül bir virüs salgını başladı. Virüsün çıkış yeri olarak Çin Halk Cumhuriyeti bilinmektedir. Virüs nedeniyle gelişmiş ülkelerin bazılarında sağlık sektörü çöktü veya çökme durumunda kaldı. Çok sayıda insan da bu virüsün bulaşmasıyla öldü. İnsanlar özgürlüklerinden vazgeçme noktasına geldiler. Sosyal yaşam alanlarında, toplu gidilen yerlerde, taşımacılıkta, ibadethanelerde insanların birbirine mesafeli kalması istendi. Sokağa çıkma yasakları kondu. Okullar tatil edildi. Pek çok hükümet siyaseten zor durumda kaldı. Salgın nedeniyle işlerine gidemeyen, çalışamayan ve kazanamayan insanların mağdur olmaması için devletler çeşitli ekonomik önlemler aldılar. Sağlıkla ilgili bilim kurulları oluşturuldu. Basın yayın organlarının tamamında ilk haberler virüs salgını üzerine oldu. Virüs salgını ile ilgili uyarılar, yapılması gerekenler, uyulması gereken kurallar, alınan önlemler, aşı bulma ve tedavi yöntemleri üzerine çok sayıda ve hemen her gün oturumlar, paneller, röportajlar yayınlandı. Bu arada sosyal mesajlar da peşpeşine verilmeye başlandı.

Dünya gündemini bu kadar dolduran salgın ile ilgili olarak halk şairleri, aşıkler neler düşündüler, neleri dile getirdiler, nasıl etkilendiler? Bu çalışmanın amacı Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu coğrafyasında yaşayan halk şairi ve aşıklerin hislerini ortaya koymak ve bakış açılarını sergilemektir. Virüs salgını ile ilgili çok sayıda şiir, fıkra, karikatür olmasına karşılık biz burada kendi imkanlarımızla tespit ettiğimiz 11 aşığa ait 12 şiir üzerinde duracağız. Şiirleri tespit ediş sırasına göre verdik.

Anahtar Kelimeler: *aşık, covid 19, korona, şiir, fonksiyon, salgın.*

ABSTRACT

An infectuous and fatal virus, known as Covid 19, broke out at the beginning of 2020 and turned into pandemic, affecting the whole world. It is known that it emerged in the People's Republic of China. The health system in some developed countries either collapsed or came to the point of collapse due to the pandemic. Many people have lost their lives with the

* ORCID: [0000-0003-1105-0479](https://orcid.org/0000-0003-1105-0479), Prof. Dr. Ardahan Üniversitesi, İBEF, TDE Bölümü, THB Öğretim üyesi. erdoganaltinkaynak@ardahan.edu.tr

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

contamination of the virus. People have come to the point of quitting their rights. People have been warned to stay away from their social environments, places frequently visited, public transportation and worshipping places. Even curfew restrictions have been imposed. Education in schools were postponed. Many governments faced harsh times politically. Many countries had to take strict economic measures in order to help people who cannot go work, closing their workplaces or unable to earn money. Scientific health councils were established. The first or breaking news of TV bulletins were about the virus pandemic. Innumerable sessions, panels, discussions, reports were held on TVs every day on the rules to be obeyed, the measures taken, finding vaccine, and solution suggestions. In addition, social messages were sent to people almost incessantly.

What did folk poets think about the pandemic, having influenced the whole world? What did they express about it? How were they influenced? The aim of this study is to determine and exhibit the points of view, ideas and emotions put forward by the folk poets in the East and North East Anatolia region. Although there are many poets, jokes and caricatures about the virus pandemic, we will focus on 11 poems produced by 11 various poets, we have compiled by our own means. We will present the poems in order of compilation.

Keywords: *Minstrel, Covid 19, Corona, Poetry, Function, Pandemic*

АННОТАЦИЯ

С начала 2020 года по всему миру начал распространяться инфекционная и смертельная вирусная эпидемия, известная как Covid 19. Очагом эпидемии стала Китайская Народная Республика. В некоторых развитых странах из-за вируса сектор здравоохранения рухнул или оставался в состоянии коллапса. Из-за эпидемии погибло большое количество людей. Люди стали вынуждены отказаться от своей свободы. Были введены требования держаться подальше друг от друга в общественных местах, транспорте и местах для проведения массовых культурных мероприятий. Был введен комендантский час. Прекратился учебный процесс. Многие правительства оказались в сложной политической ситуации. Правительства предпринимают различные экономические меры с целью поддержки тех людей, которые из-за эпидемии не могут пойти на работу, получить зарплату и содержать семью.

Были созданы научные консилиумы по поводу здравоохранения. Первой новостью во всех СМИ стала информация о вирусной эпидемии. Многочисленные и почти ежедневные сессии, панели и интервью были проведены и его итоги опубликованы с предупреждениями о вспышках вируса. Имеются многочисленные информации по поводу соблюдения правил против борьбы с вирусом, о мерах предосторожности и методах поиска вакцины от эпидемии. Что касается эпидемии, которая так много заполнила мировую повестку дня; что думали по поводу этого общественные поэты, ашуги, что они говорили, каким образом была затронута эпидемия в их творчестве? Целью данного исследования является излагать подходы и чувства к эпидемии народных поэтов и анугов из восточной и северо-восточной Анатолии. Не смотря на то, что существует множество стихов, шуток и карикатур на тему вирусной эпидемии, мы сосредоточимся на 12 стихах, принадлежащих 11 ашугам, которые мы определили своими собственными возможностями. Стихотворения даются в порядке их определения и фиксации.

Ключевые слова: *ашуг, ковид 19, корона, поэзия, функция, эпидемия.*

Aşıklar veya halk sanatçıları, Türk toplumlarının duyan kulağı, gören gözü, söyleyen dilidir. Herhangi bir olay karşısında görüşlerini saz ve sözleriyle dile

getirirler. Dillendirdikleri veya ileri sürdükleri fikirler topluma ayna tutar. (Altınkaynak, 2018, 318-327) Ancak bu durum son zamanlarda zayıflamış gibi görünmekteydi. Bütün dünyayı saran ve insanları sıkıntıya sokan Covid 19 virüs salgınıyla ilgili olarak aşıkların duygu, düşünce, his ve hayallerini merak ettik. Ardahan ve çevresinde yaşayan aşıklara müracaat ettiğimizde bu salgın itibarıyla duygu düşünce his ve hayallerini öğrenmiş olduk. On aşığımıza ait onbir şiir tespit ettik. Bu şiirlerin muhtevasını ve aşıkların olaya bakışlarını aşağıda vereceğiz.

William Bascom'un folklorun işlevi üzerine yazdığı makalenin ileri sürdüğü fikirlere yeni yeni eklemeler yapılmakta idi. Bascom işlevi 4 başlık altında ele almıştı. Bunlar:

1. Hoş vakit geçirme, eğlenme ve eğlendirme,
2. Değerlere, toplum kurumlarına ve törelere destek verme,
3. Eğitim veya kültürün gelecek kuşaklara aktarılması,

4. Toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulmak için bir kaçıp kurtulma mekanizması (Bascom 1954: 333-349). Başgöz de bu işlevlere beşinci olarak, "Protesto" işlevini ekler (Başgöz 1996: 1-2). Bu konuda Ergun'un "Toplumsal Uygulamalarda Aşıkların İşlevi (Ergun, 2014, 122-126) adlı makalesi önemlidir.

Eğer yukarda saydığımız işlevlere bir katkı olsun diye değerlendirir isek, toplumu ilgilendiren olaylara karşı, belge ve bilgi kaybı olmasına karşı "tarihe iz düşürme"yi de katabiliriz. Nihayetinde bir aşığın ne zamanlar yaşadığı, yaşadığı zamanda kayda değer olayları ve bu olaylara karşı aşığın söz söylemesi, eserine alması o aşık hakkında bilgi sahibi olmamıza vesile olduğu gibi aynı zamanda olayın hafızalara yer etmesine de katkı sağlamaktadır. (Altınkaynak, 2019, 241-251)

Şüphesiz insanlığın başından çeşitli dönemlerde büyük felaketler geçmiştir. Halk bu tür felaketlere karşı hafızalara kazınan bir takım söz kalıpları da üretir. Mesela Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgesi civarında "Davun çıksın, davun tutasıca, davun vursun" diye bir kargış vardır. Bu kargışların sebebi "veba salgını" ile ilgilidir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/taun>). Günümüzde ise Corona (korona) kelimesine anlam itibarıyla ve kelimenin Türkçe söylenişi ile ilgili olarak çeşitli kelime oyunlarına dayalı karikatürize edici (bir yerde kaçıp kurtulmaya dayalı) anlatımlar, söylemler de (korona, kor bana, kor sana vb.) ortaya çıkmıştır.

Aşık Gökmen Dursunoğlu; Korona'ya sitem ve beddua ile şiirine başlamaktadır. Daha sonra da belasını cinci hocalara, eşini dögen erkeklere, Tramp, Esad, Merkel ve Putin gibi terörden sorumlu tuttuğu liderleri; adaletsizlere, tamahkarlara, zamlara alet olanlara salmasını istemektedir. 5 Dörtlükte virüsten dolayı insanların psikolojisinin bozulmasından bahsetmektedir. 6. Dörtlükte ise milli duygulara hitap etmektedir. Mahlas dörtlüğünde ise yine sitem sözleri sarf etmekte, kendinin sıkıntısından bahsetmekte ve o kadar uğraştığı halde Korona virüsü kadar ününün olmayışıyla şiirini tamamlamaktadır.

Ozan Ali Cevat Yürekli korona virüs konusunda beş dörtlükten oluşan "Bir de Başımıza Korona Çıktı" şiiriyle konu hakkında düşüncelerini dile getirmiştir. Hepimizin bildiği gibi çeşitli virüslere dayalı salgın hastalıklar dünyamızda

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

peşpeşine cereyan etmişti. Birinci dörtlükte bunlardan bahisle, bu salgınlarla mücadele ederken ve hayatta kalmaya çalışırken korona virüsünün ortaya çıkarttığı bezginlik de dile getirilmektedir. İkinci dörtlükte ise sosyal mesafeyi korumak adına Anadolu insanının çok değer verdiği tokalaşmak, öpüşmek, sarılmak, eş dost ziyareti gibi eylemlerin yasaklanması korona yüzündendir. Ama dövüşmek, kavga etmek gibi şeyler de yasaktır. Üçüncü dörtlükte daha önce geçirilen deli dana, kuş gribi daha eskilerde ise kızamık, verem gibi salgın bulaşıcı hastalıkların adı zikredilmektedir. Bu hastalıklarla beraber uğranılan maddi zararlar da hissettirilmektedir. Dördüncü dörtlükte ise, büyük ihtimal şiirin yazıldığı dönemle ilgili olarak, salgının daha çok can aldığı ülkelerden ziyade İtalya ve Çin ülkeleri zikredilmektedir. Halbuki günümüzde (24.Nisan 2020) daha fazla can kaybı olan Amerika, İran, Fransa gibi ülkeler ölüm sayısı açısından Çin'i çok geçmiştir ki Türkiye de bu ülkelerden biridir. Nihayetinde “Tedbir alınmazsa sırası sende” mısraıyla endişelerini dile getirmekte ve tedbir alınmasını önermektedir. Son dörtlükte ise hayır dualar ile ortalıkta yaygın olarak dolaşan “üretilen virüs” söylemine vurgu yapmakta, evde can sıkıntısı çekeceğinden şikayetçi olmakta ve her dörtlüğün sonunda tekrarladığı nakarat mısraı olan “Bir de başımıza korona çıktı” mısraı ile şiirini tamamlamaktadır.

Hüsni İyidoğan, (Aşık Leşkeri) ise üç dörtlük ve bu dörtlüklerin her birinden sonra tekrar ettiği nakarat dörtlüğüyle meydana getirdiği şiirin bestelendiği hissini vermektedir. Bu nakarat dörtlüğü:

Evde kalırsan durur
Evde kalmazsan vurur
Benden dir söylemesi
Kalmayanı uçurur
Şeklindedir.

Şiirin en etkili olan nakarat kısmında esas vurgusu evde kalmak ve Sayın Cumhurbaşkanını Recep Tayyip Erdoğan'ın “gönüllü karantina” istemiyle paralellik göstermektedir.

Asıl şiirin ilk dörtlüğünde etrafı korkuya salan ve dizi dizi ölümlere sebep olan korona virüsüne dikkat çekilmekte ve evde kalmaya çağrı yapılmaktadır. Aslı şiirin ikinci dörtlüğünde virüsün çıkış yerini ve bu yerden bir turist gibi dünyayı dolaştığı, herşeyden vazgeçerek evde kalmaya çağrı vardır. Asıl şiirin üçüncü dörtlüğünde ise ki bu dörtlük şairin mahlasını da taşımaktadır, “lambaları yakmak” ve “maskeleri takmak” gibi iki tamlama vardır. Bunlardan “lambaları yakmak” sağlık ekibine moral motivasyon olsun diye gerçekleştirilen bir uygulamayı, “maskeleri takmak” da bilim adamlarının nlem alınmasıyla ilgili uyarılarını kapsamaktadır.

Aşık Leşkeri'nin 7'li hece ile yazdığı bu şiirinde asıl şiiri oluşturan dörtlüklerde kafiye şeması teknik açıdan oldukça kusurludur. Asıl şiirdeki ilk iki mısralarda kafiye kullanılmasına karşılık son iki mısraları kafiye anlayışından uzaktır. Ama nakarat dörtlüklerinde bu kusuru bulamıyoruz.

Aşık Kamber Nar, 1996 Yılından beri tanıdığım aşıklar arasındadır. Sekizli hece vezniyle ve beş dörtlükten oluşan şiirinde korona virüs ile hafiften alaycı ama o kadar da gerçekçi bir yaklaşımla intibalarını aktarmaktadır. Virüs'ün bulaşıcılığı, dağılmasına ve yaygınlaşmasına önlem alınamadığı, küçücük bir şey olduğu halde yenilemediği, fakir zengin gözetmeden en sonunda öldürdüğü şiirinin ana konusudur.

Aşık Hamza Fırat (Sitemi)'nin 11'li hece ile yazdığı ve beş dörtlükten meydana gelen şiiri Korona virüs'ün nasıl hasta ettiği, hastalık devresinde hastalığın insan üzerinde etkisi, bulaşmaması için neler yapılması gerektiği, yaygınlaşmaması için alınan önlemleri ve bu önlemlerin insanlara sıkıntı vermesi, toplu bulunan mekanların – mesela ibadethanelerin, parkların- zorunlu kapatılması işlenmiştir.

Aşık İsrail Uzunkaya (Seyyati)'nin Korona virüs ile ilgili 11Heceli ve beş dörtlükten oluşan şiiri korona virüs ile ilgili konu itibariyle çeşitli bakış açılarına değinmektedir. Birinci dörtlükte korona virüsün bir plan neticesinde ortaya çıkarıldığını ve bunun da Yahudi lobisinin işi olduğu ima edilmekte ve Çin'de bunun ilacının bulunduğu belirtilmektedir. İkinci dörtlükte silah ticareti ve rant peşinde olanlarla can derdinde olanların aynı safta olduğu ima edilmektedir. Çin'de ortaya çıkıp İran'da yayılması bu virüsün kardeş veya yabancı dinlemediği ile izah ediliyor. Üçüncü dörtlükte de yine birinci dörtlükteki gibi bir plan olduğu vurgulanıyor ve virüsün tam adı veriliyor. Bu dörtlükte bunu namussuz asıllıların yaydığını ve Türkiye'ye bu virüsün Umreden gelen Hacılar tarafından getirildiği ileri sürülmektedir. Dördüncü dörtlükte bu virüs nedeniyle perişan olan iki ülke, Amerika ve İtalya dillendirilmektedir. Diğer mısralar ile bu dörtlükte pek bir bağlantı ve konu bütünlüğü yoktur. Son dörtlükte ise süper güçlerin veya güçlü devletlerin birbiriyle yarışmaları, aslında savaşların ve hastalıkların sebebinin gerçek nedeni olduğu ima edilmektedir. Beşinci dörtlüğün üç ve dördüncü mısraları ise gönüllü karantina yapılması ve bütün amacının sağlık olduğu ile şiiri sonlandırmaktadır. Aşık İsrail Uzunkaya (Seyyati) bildiğimiz kadarıyla Çıldır bölgesinde ve civar illerde yaşayan aşıklar içerisinde en fazla hikaye tasnif etmiş bir aşığımızdır. Bu konuyu da içeren bir hikaye tasnif etmeye başladığını kendi özel sohbetlerimizden biliyoruz. Yine büyük ihtimalle korona virüsünün kontrol altına alınması neticesinde bu konuyla ilgili olarak başka şiirlerinin de olacağını düşünüyoruz. Ancak buraya aldığımız ikinci şiirini de belirtmeliyiz. İkinci şiiri ile birinci şiiri arasında benzer mısralar olsa da şiir dörtlüklerinin 4. Mısraları aynı kafiye düzeneğine oturtulmuştur.

Aşık Faruk Erdoğan (Turani) Çıldır bölgesi aşıklarından olup, Aşık Şenlik kolunun genç temsilcilerindendir. İki üniversite mezunudur. Türk Dili ve Edebiyatı bölümü lisanstan ve Yüksek Lisanstan mezundur. İnternet üzerinden Türkiye, İran, Gürcistan ve Azerbaycan aşıkları ile irtibat kurmakta, aşıklık geleneğinde ve sanatında ustalaşma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Korona virüsü ile ilgili olarak yazdığı 12 dörtlükten oluşan 11 Hece ile yazdığı şiirin ilk dörtlüğünde doğrudan virüse seslenmekte, saldığı korkuyla bir dine ilah

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

olduğu ilk iki mısramda ileri sürülmektedir. Sonraki iki mısramda ise Çin'i işaretleyip uzaklardan gelip yayıldığını ve evlere dolduğunu yerleştiğini bildirmektedir.

İkinci dördlükte yine virüse seslenmekte, Çin'den çıkıp geldiği ve fakat kimsenin çözemediğini, çaresini bulamadığını belirtmektedir.

Üçüncü mısrasında sert önlemler alan Kimyong'dan ve bu virüs ile başarılı şekilde mücadele eden Kore zikredilmektedir. Bu dördlükte hafifçe virüsle alay da vardır.

Dördüncü dördlükte virüs'ün Asya macerası, İran'da görülmesi ve İran'da verdiği hasar ve korku anlatılmaktadır.

Beşinci dördlükte ise Türkiye'yi konu olarak işlemektedir. Türkiye'ye bu virüsün dışardan, özellikle Umreye giden Hacılar aracılığıyla geldiği ve yayıldığı anlatılmaktadır.

Altıncı dördlükte virüsün "Neyse ki Bizden çok sevdiğin Batıyı" mısraıyla Batı ülkelerinde yaptığı tahribatı dillendirmektedir. Cansın'ın mağduriyeti, Almanya Başbakanı Merkel'in başarısı, İtalya'nın sağlık sektörünün çöküşü anlatılırken bunu bir tarihten silme olarak düşünmektedir. Nihayetinde Batılı ülke liderlerinin veya politikacılarının bu virüs salgınıyla mücadelede etkisiz kaldığı veya başarısız sayıldığı ortadadır.

Altıncı ve yedinci dördlükte, şaşkıncı çıkışlar yapan ABD başkanı Trump'un ve en fazla ölüme uğrayan dünyanın süper gücü Amerika'nın, biraz da alaycı şekilde, içinde bulunduğu durum anlatılmaktadır.

Sekizinci dördlükte erken önlem alan ve çok az ölümlerle karşılaşan ülkelere Rusya Devlet Başkanı Putin ve Azerbaycan Devlet Başkanı Aliyev'e gönderme yapılmaktadır.

Dokuzuncu dördlük ise alim adını verdiği din adamlarına yüklenmektedir. Korona virüsünün sebebinin "zalimler" ve "ahlaksızlık" olarak söylenmesine bir tepki göstermektedir. Bunu cehalet ve bilim dışı olarak yorumlamakta, bilimsel çalışmalar yapılmayıp önlemler alınmazsa ve buna riayet edilmezse bütün tedbirlerin boşa gideceği vurgulanmaktadır.

Onuncu dördlükte Arap dünyasının şaşkınlığı, Kabe ziyaretinin yasaklanması, ibadet hanelerin kapatılması neticesinde bir tek namaz kılmanın korona virüsü olduğu söylenmekte ve mahlas dördlüğü olan onbirinci dördlükte Tanrı'dan dileğine geçip, halkın tekrar eski günlere dönmesini ister. Bu virüsün yenilebileceğini ancak bir sel, afet olarak yayıldığı gerçeğiyle şiirini tamamlamaktadır.

Aşık Ömer Dumanoglu, Dumanoglu mahlasıyla şiirler yazan ve aşıklık geleneği ve sanatı üzerine, geçmiş üstat aşıkların şiirleri üzerine çalışma, araştırmalar da yapan bir aşığıdır. Korona virüsü konulu beş dördlükten oluşan ve 8'li hece ile yazdığı şiirinin ilk dördlüğünde aşığı bu virüs yüzünden şaşırıldığını ama bu virüsün ölümsüz olmadığını ileri sürmektedir. İkinci dördlükte olayın ve virüsün yayılışının din ile bağlantısını kurmamaktadır. Üçüncü dördlükte ise kendini ilah zannedenleri bile korkuttuğunu, hiç bir kural ve yasa dinlemediğini, herkesin başına musallat olduğunu ama özellikle fakir ve mazlumlara zulmettiğini belirtmektedir. Dördüncü dördlükte ise hiç bir silahı, askeri olmadığını ileri sürerken

“Din, ırk ayırım tarafın var” derken bir ve ikinci mısra ile çeliştiği görülmektedir. Ancak bu hastalığa karşı sadece izole olmanın tedbir olduğu da vurgulanmaktadır. Mahlas beyti olan beşinci dördlükte bilimin buna çare bulacağına inandığı, çaresizlerin de ancak dua edebileceği görüşleriyle şiirini tamamlamaktadır.

Aşık Binali Cefai Aydın, unutulmuş sosyal ilişkilere yönelik olarak şiirinin ana temasını kurmaktadır. 10 dördlükten oluşan şiirinin ilk dördlüğünde henüz tanışmadan, karşılaşmadan sevgiyi bizlere öğrettiğini belirterek “İyi ki varsın korona” nakarat mısraıyla bitirmektedir. Komşulukların yeniden ihdas edildiğini, evde aile ilişkilerinin ve aile saadetinin arttığını, sokakların da dinlendiğini belirtmekte, sağlık ekiplerinin kıymetini öğrettiğini, savaşları, kini nefreti bitirdiğini, ayrımcılık ve ötekileştirmenin sonlandırıldığını bütün bunları bir musibetin gerçekleştirdiğini söylemektedir. Genel kurala aykırı olarak mahlas dördlüğünden sonra bir dördlük ilave etmektedir. “İyi ki varsın korona” nakaratını son dördlükte eğer cana kıyarsa “yarına çıkmayasın” bedduası ile tamamlamaktadır.

Aşık Mustafa Karakaş, Doğu Anadolu’nun Bayburt, Erzurum, Kars, Ardahan illerinde ve genellikle de düğünlerde oynanan “Sarı Kız” veya “Deli Kız” adıyla bilinen oyun havası müziğine uygun bir hava ile söylenerek bize folklor ürünlerinin başka bir yönünü de hatırlatıyor. Aşık Mustafa Karakaş’ın bu uyarlaması doğrudan doğruya halk tiyatrosuna ait bir oyun havasıdır. Bu durum Anadolu insanının her sıkıntıdan bir muziplik, bir çıkış yolu bulmak için sıkıntıyı alaya alma, problemin psikolojik baskısını hafife alarak rahatlama yoludur. “Hey Onbeşli Onbeşli” Türküsü aslında bir ağıttır. Bu ağıt oyun havası şekline zamanla gelmiştir. “Sarı Kız Korona Geliyor” Türküsü ise üzerinden uzun bir zaman geçmeden bir uyarlama neticesiyle oyun havası haline getirilmiştir.

Erzurum bölgesinde oyun havası olarak söylenen bu köy seyirlik oyununun türküsü her mısraı iki kere tekrar edilen sekiz heceli on mısralı üç bentten oluşmaktadır.

Deli kız sinin geliyor
Sinide neler geliyor
Koluna altıngeliyor
Haniya niye gelmedi
Geldi de geri döndüler
Ne kusurumu gördüler
Koluna çolak dediler
Kurbanız olum komşular
Haniya bunun çolağı
Kız anam bacım haniya

Aşık Mustafa Karakaş, “Deli Kız Sinin Geliyor” köy seyirlik oyun müziği veya havası eşliğinde sekizli hece ölçüsü, üç mısraı asıl şiirden ve üç mısraı da nakarattan oluşan sekiz bentli şiirinin ilk bendinde kendisini istemeye gelen dünürçülerin geri dönüşlerine karikatürize şeklinde üzülen “Deli Kız”a “Deli Kız sini de neymiş?

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Korona geliyor” diye seslenmekte, Deli Kız’ın evlilik hayallerinden daha önemli bir vakaya bu girişle ışık tutmaktadır. Bu tehlikenin de sebebi “Acaba ne kusur işledik” mısraıyla ortada bir problem var ise “her ne arar isen kendinde ara” düsturu gereği bir iç dünyaya dalma, kusuru kendinde arama yaklaşımı sergiliyor. Sonrasında ise nakarat kısmına geçiliyor “Korona virüs geliyor, geldi de geri dönmüyor, bu niye geri dönmüyor”.

İkinci bentte bir korkulu yalvarış ile birlikte bir “Evde kal Türkiye” sloganına uygun sosyal mesaj da verilmektedir. “Dünyayı dize getiren virüs sakın bize gelme, biz zaten sana gelmeyiz!”

Üçüncü bentte hiç bir insan ayırımı yapmadan bu belanın herkese bulaşacağı hatırlatılmaktadır.

Dördüncü bentte virüsün ortaya çıkışı ve yayıldığı ülkelerden bazıları ile Avrupa’da çok zorda olduğunu söylediği İtalya zikredilmektedir.

Beşinci bentte ise ideolojik bir yaklaşım sergiliyor ve İsrail, Rusya liderleriyle bu hastalığı buluşturmaktadır. Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri’nin liderlerinin de sırada olduğunu ima etmektedir.

Altıncı bentte yine sosyal mesaja devam edilmekte ve “Sokağa çıkmayın” öneri ve tedbiri ana tema olarak işlenmektedir.

Yedinci bentte ilacının bulunmayışı, bu nedenle kardeş ile bacıların dahi birbirine gidip gelemeyen oldukları ve bu virüsün Azrail’e yardımcı olduğu anlatılmaktadır.

Sekizinci bentte içten içe bir sitem sezilmektedir. Çare değil ama tedbir olarak kolonya kullanımından bahsedilmekte, insanın acizliği ile söz kısmını tamamlamaktadır.

Aşık Erzade Kapan “Korona” başlıklı şiirini altı dörtlükten oluşturmuştur. 11’li hece ile meydana getirdiği şiirinde geleneğe bağlı kalmıştır. Şiirin ana teması “Yaratan’dan işaretler korona” mısraı oluşturur.

Aşıklar Dede Korkut mirasçıları, görünen yüzleridir. Dede Korkut Hikayelerinde geçen “*Fani dünya kime kaldı? Ecel aldı yer gizledi. Gelimli gidimli dünya, sonucu ölümlü dünya*” sözlerini Erzade Kapan’da hatırlatır mahiyette ilk iki dörtlüğünü meydana getirmiştir. Şiirin geneli dünyaya hükmettiğini sanan süper güçlerin pervasızca hareketleri, zulm etmeleri, insanları öldürmeleri, dünyayı kendi aralarında paylaşmalarına bir cevap olarak Yaratan bir işaret olarak korona virüsünü başa bela etmiştir. Efsaneye göre Nemrut aşırı kibirlidir. Tanrı ona bir sineği musallat etmiştir. Bu küçük sinek Nemrut’un burnunda içeri girmiş, kafasına yerleşmiş ve Nemrut’a korkunç bir baş ağrısı vermeye başlamış. Ne zaman başına vurulursa sinek hareket edemez oluyormuş. İşte bu vurmalar neticesinde Nemrut ölmüş. Aşık Erzade işte bu konuya telmih yaparak Allah’tan korkun, tanıyın ve zulmünüzden vazgeçin demektedir.

Sonuç olarak,

1. Aşıklar güncel takip etmekte ve ona göre duygularını dile getirmektedir. Bu halleriyle de tarihe iz düşürmektedirler.

2. Tarihe iz düşüren aşıklar aynı zamanda yaşadıkları döneme ait bilgi de bırakmaktadırlar.

3. Covid 19 virüsü ile ilgili olarak aşıklar

a. Virüsün çıkış yerini

b. Virüsten çok fazla etkilenen ülkeleri ve o ülkelerin liderlerini

c. Ülke liderlerinden başarılı bulduklarını

d. Virüsün amansız bir hastalık olduğunu

e. Virüsten korunmak için neler yapılması gerektiğini

f. Virüsün herkese bulaşabileceğini

g. Virüsün laboratuvarlarda üretilmiş olabileceğini

h. Virüsün bir silah olarak kullanıldığını

i. Virüsün insanlara bir ders olması gerektiğini

j. Virüs sayesinde insanların yeniden birbirini sevmeye başladığını

k. Virüs için aşı çalışmaları yapıldığını

l. Virüs nedeniyle ibadethanelerin kapatıldığını, insanların özgürlüklerinin kısıtlandığını

m. Virüsün ahlaken zayıflara, zalimlere, istismarcılara bulaşması isteklerini

Dile getirmekte, dikkatlerini bu başlıklarda toplamaktadırlar.

KORONA

Aşık Gökmen Dursunoğlu

Çin'den Wuhan'dan buraya

Biz mi dedik gel korona

Sen gelince kaldık yaya

Allah'ından bul korona

Gelmişken çık bacalara

Giriş cinci hocalara

Avrat döğen kocalara

Bir taraftan dal korona

Sustur şu Tramp itini

Esed, Merkel'i, Putin'i

Bitir terör illetini

Vur tarihten sil korona

Hak yolundan sapanları

Mala, mülke tapanları

Her şeye zam yapanları

Çabuk yetiş al korona

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Kiminin gelmez uykusu
Kalktı insanlık duygusu
Herkeste ölüm korkusu
Üstümüze gül korona

Memleketi satanların
Türk'e kurşun atanların
Mecliste boş yatanların
Namazını kıl korona

Gökmen'im sazım çalmadı
Çok çektim çilem dolmadı
Sen kadar ünüm olmadı
Seni görem öl korona

BİR DE BAŞIMIZA KORONA ÇIKTI

Ozan Ali Cevat Yürekli

Bir sürü virüsle uğraşır iken
Bir de başımıza korona çıktı
Hayatta kalmaya çalışır iken
Bir de başımıza korona çıktı

Tokalaşmak yasak öpüşmek yasak
Kavga etmek yasak dövüşmek yasak
Ziyaretler yasak görüşmek yasak
Bir de başımıza korona çıktı

Deli dana gitti korona geldi
Kuş gribi dendi tavuklar öldü
Kızamıkla verem geride kaldı
Bir de başımıza korona çıktı

Çok insan ölmüştür İtalya Çin'de
Kaç kişi ölüyor acaba günde
Tedbiri almazsan sırası sende
Bir de başımıza korona çıktı

Yürekli herkese sağlık dileyim
Belki ürettiler nerden bileyim
Akşamaça evde nasıl kalayım

Bir de başımıza korona çıktı

KORONA

Hüsnü İyidoğan (Aşık Leşkeri)

Kastı kavurdu bizi
Ölümler dizi dizi
Karantina çaresi
Eve çevirin yüzü

Evde kalırsan durur
Evde kalmazsan vurur
Benden dir söylemesi
Kalmayanı uçurur

Çin'den yayıldı virüs
Dünya'yı gezer turis
Koranayı yenelim
Eli ayağı yüzüp

Evde kalırsan durur
Evde kalmazsan vurur
Benden dir söylemesi
Kalmayanı uçurur

Leşgeri'yem bakalım
Lambaları yakalım
Maskeleri takalım
Bulaşma bize virüs

Evde kalırsan durur
Evde kalmazsan vurur
Benden dir söylemesi
Kalmayanı uçurur

BİZİ

Kamber Nar

Virüs denen şu melanet

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Evlere kapattı bizi
Çıkarıcı gözü kararmış
Bir dünyaya kattı bizi

Fakir zengin gözetmiyor
Küsmüş bize söz etmiyor
Belli bizden haz etmiyor
Göz kırpmadan sattı bizi

Zerre kadar sır vermiyor
Ele avuca girmiyor
Gözü kimseyi görmüyor
Hallaç gibi attı bizi

Teknik ve bilim çağında
Neler varmış kucağında
Alay edip parmağında
Gördün mü oynattı bizi

Kamberiyim bildiriyor
Kimi bize güldürüyor
En sonunda öldürüyor
Yudum yudum tattı bizi

KORONA VİRÜS

Hamza Fırat. (Sitemi)

Bu nasıl afattır nasıl bir zaman
Ayırır dedeyi torundan virüs
Nefesleri keser dinlemez aman
Bulaşır hastanın birinden virüs

Ateşi basınca yakar kavurur
Keser dermanını yıkar devirir
Yakarmana bakmaz alır savurur
Çoğalır ellerin kirinden virüs

Kurutur Boğaz'ı nefes aldırılmaz
Parçalar ciğeri yüzü güldürmez
Bebeğe bulaşmaz onu öldürmez
Sanarsın utanır arından virüs

Sabunu sevmiyor çok nazlı konuk

Ölümler anılır adı pek donuk
Korona fakirin bağrında yanık
Koymadı umudu yarından virüs

Camiler, mescitler, havra kapandı
Yaşlılara parklar çevre kapandı
Sitemiyim dostla devre kapandı
Öl artık biz bıktık dirinden virüs

KORONA

Aşık İsrail Uzunkaya (Seyyati)

Dünya devlerinin soğuk savaşı
Anlayamadık ki nedir amacı
Yahudi lobisi kurdu bir oyun
Tek Çin'de bulunmuş bunun ilacı

Kimi silah satar rantın peşinde
Kimisi kan kusar can telaşında
Çin'de virüs çıktı İran peşinde
Ne kardeş dinliyor ne de yabancı

Yazılmış senaryo tek perde yalnız
Koronaymış adı covid on dokuz
Yaydı tüm dünyaya aslı namussuz
Korona getirdi umreden hacı

Amerika İtalya kavrulup bitti
Evvel baştan bizi kimler uyuttu
Başta canavarı kuzuyu yuttu
Kimi silah satar kimi ilacı

KORONA 2.

Birbirini vursun dünya devleri
Korona virüsü sardı her yeri
Sabırlı ol bütün canlar içeri
Seyyati sağlıktır bütün amacı

Dünya devlerinin soğuk savaşı
Canı candan uzandırdı korona
Çin ilacı sattı servet telaşı

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Amerkayı tez kandırdı korona

Dayanmaz hiç bir güç getirdi tuşa
Ekstra vurdu altmış beş yaşa
Ne ağa dinledi ne bey ne paşa
Yüreklerde köz yandırdı korona

Ağa yarım hasta patron çileli
Yıkıldı garibin gücü hayali
Tersine esende hoyratın yeli
Tüm dertleri uyandırdı korona

Zengin korunuyor fakir ortada
Dağ karlıdır koşulmuyor umuda
Talan düşmüş mülk sahibi uykuda
Son çizgiye dayandırdı korona

Dünya halklarını saldı telaşa
Yaklaşmıyor vurguncuya dervişe
Baş ayağa döndü ayak da başa
Sinsi gelip tez kandırdı korona

Sofi hacdan geldi zengin de Çin'den
Zehir yuttuk İsrail'in elinden
Hoşnut olmadı ki Seyyati senden
Yatanları uyandırdı korona

KORONA

Aşık Faruk Erdoğan (Turani)

Allah'tan korkmayan korktu adından
Hangi dine ilah oldun korona
Uzaklardan gelip yayıldın birden
Nice meskenlere doldun korona

Çin ile başladı senin maceran
Doktorla, ilaçla hiç olmaz aran
Henüz pek olmadı ilmine varan
Bu emri kimlerden aldın korona?

Sert oldu Kimyong'un tavrı eylemi
Şaşırdı korona dedi öyle mi
Hiçbir yerde görmedi bu söylemi

Kore'de usanıp yıldın korona

Dolaştın Asyayı, gezdin İran'ı
Sanki biraz fazla üzdün İran'ı
Ummadık bir anda çözdün İran'ı
Orya da velvele saldın korona

Yurtdışından geldi bize de bela
Önce yaşlıları almıştı ele
Umreci dayılar, saldı velvele
Biraz başımıza güldün korona

Neyseki bizden çok batıyı sevdim
Cansın'a yanaştın, Merkel'i övdün
İtalya'yı biraz fazlaca dövdün
Çoğunu tarihten sildin korona

Alimi cahili ayırt etmedin
Zenginmiş, fakirmiş ayrım gütmedin
Vize aldın ABD'den gitmedin
Orada uykuya daldın korona

Trump aciz kaldı senin karşında
Varı pula döndü pazar çarşında
Ekşimezdi güvendiğin turşunda
Ettin bölük bölük, böldün korona

Putin'le, Aliyev erken davrandı
Ciddiyetin biraz geç mi kavrandı
Bu iki bin yirmi nasıl devrandı
Söylesene nerden geldin korona

Bu arada dile geldi alimler
Bu virüsün sebebiymiş zalimler
Bilim ile yapmayınca talimler
Nice tedbirleri deldin korona

Arap dünyasını saldın hayrete
Kabe yasaklandı bak şu gayrete
Camiler de kapandı ibadete
Yalnız bir sen namaz kıldın korona

Faruk Turani'yem niyazım Haktan
Defol git de halk kurtulsun yasaktan

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Seni erken yenerdik de biz çoktan
Deli dolu akan seldin korona

KORONA

Aşık Ömer Dumanoğlu

Korona aklım şaşırdım
Hesaptır ebcet - i kebir
Ölümsüz olsan taşırdım
Akıbet durağım kabir
İslam mı kâfir mi bilmem
Asla ki safına gelmem
Müslümanım namaz kılmam
Umre tavafım da tabir
Şahları inlere tıktın
Kural yasaya mı baktın
Hastayı zayıfı yıktın
Mazluma şiddetle cebir

Ne füze ne neferin var
Teğet geçer seferin var
Din ırk ayırım tarafın var
İzoledir sade tedbir

Sanma Dumanoğlu sapar
Bilim çare ilaç yapar
Arif olan hisse kapar
Çaresiz de dua sabır.

KORONA

Aşık Binali Cefai Aydın

Gelemeden yüz yüze.
Oturmadan diz dize.
Sevgi öğrettin bize.
İyi ki varsın korona.

Yan komşular ses verdi.
Karı kocayı gördü.
Çocuklar devran sürdü
İyi ki varsın korona.

Herkes evlere dendi.
Sessiz evler şenlendi.
Cadde sokak dinlendi.
İyi ki varsın korona.

Öldük öldük dirildik.
Biraz olsun evrildik.
Doktor kıymeti bildik
İyi ki varsın korona.

Bütün dünyayı gördük.
Gözler önüne serdik.
İnsana değer verdik.
İyi ki varsın korona.

Kin nefreti götürdün.
Sevgi dostluk getirdin.
Siyaseti bitirdin.
İyi ki varsın korona.

Ne Kürt kaldı ne Dadaş.
Ne Sünni ne Kızılbaş.
Gardaş olduk be gardaş
İyi ki varsın korona.

Ne afetler kâr etti.
Ne de savaş tüketti.
Bir tek musibet yetti.
İyi ki varsın korona.

Cefai'yi kızdırdın .
Başka türlü yazdırdın.
Tabuları bozdurdun.
İyi ki varsın korona.

Oy korona korona.
Sorun katma soruna
eğer cana kıyarsan.
Çıkmayasın yarına.

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

KORONA VİRÜS GELİYOR TÜRKÜSÜ

Aşık Mustafa Karakaş

Sarıköz sini de neymiş
Korona virüs geliyor
Acep ne kusur işledik
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Sakın siz gelmeyin bize
Biz zaten gelmeyiz size
Dünyayı getirdi bize
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Gizlice gelmiş buraya
Bakmaz zengine paraya
Kilit vurur han saraya
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Çin'de hiç kalmasın yaya
Rusya, İran ve Almanya
Çok zora girdi İtalya
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Yer yamaçtır yolun sapa
Şaron'la Putin'i kapa
Haber ver Merkel Tramp'a
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Sakın kusura bakmayın
Siz kendinizi yakmayın
Sokaklara hiç çıkmayın
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor

Bu niye geri dönmüyor

Bulunmadı ya ilacı
Yad oldu kardeşle bacı
Azrail'e o yardımcı
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

Kolonya bunun ayarı
Karakaş'tan var ayarı
Canın bile yok değeri
Korona virüs geliyor
Geldi de geri dönmüyor
Bu niye geri dönmüyor

KORONA

Aşık Erzade Kapan

Bu dünyaya hüküm eden gafiller
Yaratandan işaretir korona
Hani kıtaları bölüyordunuz
Yaratandan işaretir korona...

Nemrut da dünyaya hüküm ederci
Beynini bir topal sinek kemirdi
Öz başına vura vura geberdi
Yaratandan işaretir korona...

İşte bu Nemrut'tan örneği alın
Döktüğünüz kanda boğulun kalın
Amerika Rusya gaflete dalın
Yaratandan işaretir korona...

Hani nerde kaldı bomba atanlar
İnsanların kanına kan katanlar
Aslandı fareye döndü yutanlar
Yaratandan işaretir korona...

Ulan hani dünyadan büyüktünüz
Denizi bölerken kaçıp gittiniz
Şimdi korkudan inize girdiniz
Yaratandan işaretir korona...

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

Erzadeyim vatanının kurbanı
Allah'ım sen koru yaşat her canı
Gafil olan düşün Allah'ı tanı
Yaratandan işaretler korana.

AŞIKLARA AİT ÖZGEÇMİŞLER

Aşık Gökmen DURSUNOĞLU

Aşık Gökmen Dursunoğlu 1983 yılında Kars ilinin, Çıldır ilçesinde Şemsettin – Gülsen adlarında çiftçi bir ailenin beş çocuğundan ikincisi olarak dünyaya geldi. İlk ve ortaokulu köyünde bitirdi, çeşitli nedenlerden dolayı eğitim hayatına ara vermiş, dışardan bitirmelerle eğitimini devam ettirmektedir. 2008 yılında evlenen Aşık Gökmen'in bir oğlu bir kızı vardır.

Sazla ilk buluştuğunda 8 yaşında olan Aşık Gökmen aşıklık geleneğinin canlı olarak devam ettiği bir ortamda kendisini bulmuştur. Amcası Aşık Tacettin Dursun; köylüsü Aşık Sabri Şimşekoğlu ve Çıldırlı Aşık Şenlik etkilendiği aşıklardır. Küçük yaşta bu aşıkların türkülerini dinlemiş aşıklığa olan sevgisini bu aşıkların sanat anlayışıyla beslemiştir.

1999 yılında İstanbul'a gurbetçi olarak gider. Profesyonel anlamda ilk sazını orada aldı. 2003 yılında vatani görevini yaptı Amcası olan Aşık Tacettin Dursun 'dan geleneğin inceliklerini öğrendi ders aldı, 2008 yılında evlendi Kars'a yerleşti.

2011 yılında Kars aşıklar bayramında; atışma dalında aşık lütfü aydın atışma ödülüne layık görüldü.

İlk albümünü 2012 yılında çıkarır. 2012 Kars Aşıklar Bayramında ; irticalen hikayeli türkü ve Atışma dalında ödül almıştır. 2014 yılında Kars Aşıklar akademisi projesinde yer ve sertifika almaya hak kazanmıştır. 2014 yılından bu yana her yıl birçok kültürel oluşumun içinde yer almanın yanı sıra Konya Aşıklar Bayramı, Denizli Aşıklar Bayramı ve bir çok gelenekselleşen projeye rutin olarak katılmaya devam etmektedir.

Düğün, dernek, yerel ve ulusal televizyon, radyo kanalına, yurt genelinde yapılan bir çok festival, şenlik ve eğlencelere katılmıştır. Gürcistan, Azerbaycan, Kars, Borçalı , Erzurum aşık havalarının büyük bir kısmını başarılı bir şekilde icra etmektedir.

Şuanda çocukluğunun geçtiği köy olan Doğruyol köyünde yaşamaktadır.

Âşık Faruk ERDOĞAN (TURANİ)

Âşık Faruk Erdoğan 1984 yılında Çıldır'ın Sazlısu köyünde dünyaya gelmiştir. İlk, orta ve lise eğitimini Çıldır'da tamamlamıştır, 2006-2008 yılları arasında Kars Kafkas Üniversitesi Büro Yönetimi ve Sekreterlik bölümünü, 2008-2011 yılları arasında Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme bölümünü, 2013-2017 yılları arasında Ardahan Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirmiş ve 2018 yılında Ardahan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı

bölümünde yüksek lisans kazanarak öğrenimine devam etmektedir. Küçük yaşlarda Çıldır'da âşıkların yanında geleneği öğrenmiştir.

Halen, yöresindeki âşıklarla birlikte geleneği öğrenmekte ve Âşık Şenlik kolunun altıncı kuşağının son temsilcisi olarak geleneğe hizmet etmektedir. 2005-2008 yılları arasında katıldığı Murat Çobanoğlu Kars Âşıklar Bayramı'nda 2008 yılında "Doğu Anadolu Tarzı Âşık Şenlik, Âşık Murat Çobanoğlu" dalında ikincilik ödülü almıştır. Birçok yöresel festivale, televizyon programlarına katılmıştır.

2010 yılından beri Ardahan Üniversitesinde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin Âşık Edebiyatı derslerinde, âşıklık geleneğini uygulamalı olarak devam ettirmektedir. Âşık Faruk, geleneğin atışma, usta malı, hikâye anlatımı, hikâye tasnifi ve yöresel âşık havalarını çalıp söyleme dallarını ustalıklıca icra etmektedir.

Hakkında lisans bitirme tezleri yazılmış, yöresel gazete ve dergilerde hayat hikâyesi ve eserleri yayınlanmıştır. Prof. Dr. Ramazan Korkmaz Çıldır Folklor ve Etnografyası adlı kitabında aşığın hayatına ve birkaç şiirine yer vermiştir. Altaylardan Adriyatik'e uzanan âşıklık/ozanlık geleneğinin altın halkalarından biridir. Çekirdekten yetişme, hem alaylı hem de mektepli bir ozan olan Âşık Faruk, âşıklık geleneğimizi ulusal ve uluslar arası alanlarda icra etmeyi ve tanıtmayı amaç edinmiştir.

Gelecek için büyük ümit vadeden Âşık Faruk Erdoğan halen Ardahan'da yaşamakta ve 2010 yılından beri Ardahan Üniversitesinde güvenlik memuru olarak çalışmaktadır. Mahlası Turani'dir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Aşık Erzade KAPAN

24.12.1947 Kars Merkez Azat Köyünde doğdu. Orta öğretimini Kars Merkez ilçesinde tamamladı. Elli yılı aşan halk ozanlığına, o yıllarda revaçta olan doğup büyüdüğü şehrin merkezinde bulunan Aşıklar Kahvehanesinde tanıştı. Burada saz çalmayı ve âşıklık geleneğine uygun türkü söylemeyi ve şiir yazmayı Âşık Şefki Halıcı ve Âşık Murat Çobanoğlunun gözetimin de öğrendi . 1967 yılında askerlik görevine başlayana kadar kendini geliştirmeye devam etti. 1969 yılında Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünde memur olarak çalışma hayatına adım atarken aynı zamanda halk ozanlığı ile içi içe bir yaşam sürdürmeye başlamıştı.

Halk Ozanı Aşık Erzade Kapan 1978 yılından itibaren Konya Aşıklar Bayramına katılım sağlamaya başlamış, âşıklık geleneğinin olmazsa olmazı olan atışma dalında ve şiir yarışmalarında sayısız birincilikler ve dereceler elde etmiştir. Halk ozanlığına başladığı tarihten günümüze kadar Türkiye'nin hemen hemen her ilinde turnelere katılmış ve uluslar arası organizasyonlarda boy göstermek amacı ile Avrupa da gurbetçi olarak adlandırılan vatandaşlarımızın bulunduğu çeşitli ülkelerde ozanlık geleneğini icra etmiştir. 1988 yılında İstanbula yerleşen Erzade Kapan 1989 yılında İstanbul da ki ilk âşıklar kahvesini açmış ve yanında sayısız ozan yetiştirmiştir.

2003 yılından itibaren İstanbul ili Çekmeköy Belediyesi Bünyesinde Aşıklar Kültür Evini Faaliyete sokarak Aşıklık geleneğini devam ettirmektedir. Dört çocuk

Halk Şairlerinin Dilinde Covid 19 (Korona Virüs)

babası olan Aşık Erzade Kapan İstanbul ili Ümraniye İlçesinde yaşamına devam etmektedir.

KAYNAKLAR

- Altınkaynak, E. (2018) Aşık Yaşar Reyhaniyi Anlamak, Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, <https://doi.org/10.17498/kdeniz.484233>, S. 40, 318-327. Ankara
- Altınkaynak, E. (2019) Aşık Bahattin Yıldızoğlu'nu Anlamak, Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, DOI: [10.17498/kdeniz.638753](https://doi.org/10.17498/kdeniz.638753) S. 44, s. 241-251 Ankara
- Bascom, W. R., (2005) (Çev. Ferya Çalış), "Folklorun Dört İşlevi." Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar II, Ankara: (Geleneksel Yayıncılık, Makale, TheJournal of AmericanFolklore, Okt.-Dec. 1954, s. 333-349'da yayımlanmıştır.)Başgöz, İ, (1996) "Folklorun Beşinci İşlevi: Protesto", Folkloristik: Umay Günay Armağanı, Ankara.
- Ergun, P, (2014), Toplumsal Uygulamalarda Aşıkların İşlevi, Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, C. 1, S, 22, s. 122-126, Ankara.
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/taun>